

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale
za period 01.01-31.12.2019. godine**

Broj: RV058-20

Banja Luka, 07.12.2020. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	8
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	9
	1. Uvod	9
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	9
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke	11
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana.....	13
	6. Finansijski izvještaji.....	14
	6.1. Bilans uspjeha	14
	6.1.1. Prihodi.....	14
	6.1.2. Rashodi	15
	6.1.3. Finansijski rezultat.....	18
	6.2. Bilans stanja	18
	6.2.1. Aktiva.....	18
	6.2.2. Pasiva.....	24
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	28
	6.3. Bilans tokova gotovine.....	29
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja.....	29
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	29
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje.....	30

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 - 2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Bilans stanja na dan 31.12.2019. godine nije sačinjen u skladu sa članom 6. stav (1) i (2) Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, jer su u pomenutom obrascu pozicije aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja iskazane u manjem iznosu za 420.247 KM (respektivno) u odnosu na iskazane pozicije u poslovnim knjigama.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.1, 6.1.2, 6.2.1.1. i 6.2.1.2. izvještaja:

Kratkoročna potraživanja i finansijski rezultat tekuće godine su potcijenjeni u iznosu od 594.663 KM (respektivno), dok su precijenjeni rashodi po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja u istom iznosu, jer su na dan bilansa više ispravljena potraživanja, što nije u skladu sa članom 48. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“.

Precijenjeni su vrijednost kratkoročnih potraživanja (3.648.277 KM), finansijski rezultat ranijih godina (3.175.706 KM), finansijski rezultat tekuće godine (472.571 KM) i prihodi od zateznih kamata (472.571 KM), jer su u ranijem i tekućem periodu obračunate zatezne kamate iznad visine glavnog duga, što nije u skladu sa članom 45 d) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“.

Takođe, precijenjena je vrijednost kratkoročnih potraživanja bruto i ispravke vrijednosti (75.014 KM), a potcijenjena dugoročno reprogramirana potraživanja od kupaca u istom iznosu bruto i ispravke vrijednosti, zbog toga što je u okviru kratkoročnih potraživanja umjesto u okviru

dugoročno reprogramiranih potraživanja evidentirana obračunata nenaplaćena kamata, što nije u skladu sa članom 47. stav (10) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.2, 6.2.1.1. i 6.2.2.3. izvještaja:

Potcijenjeni su oprema u pripremi (88.358 KM), finansijski rezultat tekuće godine (43.677 KM), troškovi doprinosa (7.331 KM) i obaveze iz poslovanja (110.709 KM), a precijenjeni su troškovi tekućeg perioda (43.677 KM), finansijski rezultat ranijih godina (51.008 KM) i obaveze za porez na dodatu vrijednost (15.020 KM), jer obaveze nisu evidentirane prema načelu nastanka poslovnog događaja, što nije u skladu sa paragrafom 27 MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.3. izvještaja:

U vanbilansnoj evidenciji nisu iskazani upisana, založna prava na pokretnim stvarima i potraživanjima po osnovu otplate dugoročnog kredita, preuzete mjenice kao instrument obezbjeđenja reprogramiranih potraživanja, date mjenice, a iskazani su bankarske garancije kojima je istekao rok važnosti i stanovi koji nisu u njihovom vlasništvu. Navedeno nije u skladu sa članom 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3. izvještaja:

Bilans tokova gotovine nije sačinjen u skladu sa članom 11. i 17. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine, jer su u okviru odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 706.213 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.6. izvještaja:

U Napomenama uz finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2019. godine nisu u potpunosti objelodanjene informacije o značajnim promjenama u toku godine kao i odstupanjima u odnosu na prethodnu godinu, sudskim sporovima i promjenama na revalorizacionim rezervama koje su nastale u periodu izvještavanja, što nije u skladu sa zahtjevima MRS.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da su finansijski izvještaji sastavljeni pod pretpostavkom da će Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ a.d. Pale nastaviti svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ a.d. Pale je za godinu koja se završava 31.12.2019. godine iskazalo veće kratkoročne obaveze od obrtne imovine. S obzirom da Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ a.d. Pale posluje u sistemu „Elektroprivrede Republike Srpske“, uprava smatra da će uz kontinuiranu finansijsku podršku Matičnog preduzeća prevazići trenutne teškoće u poslovanju.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2019. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanog u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 07.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale za 2019. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale za 2019. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ a.d. Pale provodilo je pregovaračke postupke bez objave obavještenja za usluge održavanja i najma softvera za tarifiranje, obračun i naplatu električne energije i nabavku elektroenergetske opreme, iako nisu ispunjeni uslovi za njihovo provođenje.

Kod više direktnih sporazuma izvršeno je dijeljenje predmeta nabavke u najmanjem iznosu od 565.061 KM.

Za reklamne, hotelske i ugostiteljske usluge nisu provođeni postupci javnih nabavki.

Predviđeno je provođenje e-aukcije za manje od 80% vrijednosti postupaka kod kojih je u 2019. godini kriterijum za dodjelu ugovora najniža cijena.

Kod nabavke usluga popravke transformatora 35/0,69 kVA iz MHE „Mesići Nova“ nisu provedene aktivnosti koje se odnose na imenovanje komisije za provođenje postupka, sačinjavanje zapisnika, donošenje odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, dostavljanje odluke ponuđaču i objava iste na internet stranici.

Navedeno nije u skladu sa odredbama člana 6, 8, 15. stav (6) i 21. stav (1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.2. izvještaja:

U ranijem i tekućem periodu obračunata je zatezna kamata za neblagovremeno plaćanje računa za utrošenu električnu energiju iznad visine glavnog duga, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o zateznoj kamati.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Zavisnog preduzeća „Elektrodistribucija“ a.d. Pale.

Banja Luka, 07.12.2020. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši shodno članu 15. stav (3), 18. stav (1) tačka 5) i 20. stav (1) tačka 3) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) primjenjuje član 18. stav (10), 35, 45 d), 47. stav (10) i 48. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ – prečišćeni tekst;
- 3) obračunate zatezne kamate, rezerve nastale po osnovu revalorizacije kapitala iz ranijeg perioda, razgraničeni prihodi po osnovu državnih davanja, troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu i privremenih i povremenih poslova evidentiraju shodno članu 16. stav (3), 24. stav (6), 28. stav (8), 41. stav (10) i 43. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
- 4) korekcije grešaka koje se odnose na evidentiranje nenaplaćene kamate u okviru reprogramiranih potraživanja i ispravke vrijednosti potraživanja izvrše shodno članu 81. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst i paragrafu 41 - 49 MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške;
- 5) obaveze priznaju na obračunskoj osnovi shodno paragrafu 27 MRS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja;
- 6) vanbilansna evidencija iskazuje shodno članu 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;
- 7) Bilans tokova gotovine sastavlja shodno članu 11. i 17. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine;
- 8) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije shodno zahtjevima MRS.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) poštuje Zaključak Vlade Republike Srpske od 23.04.2015. godine i Ugovor o međusobnim ekonomskim odnosima od 04.01.2019. godine;
- 2) ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključuju shodno članu 204. Zakona o radu;

- 3) za službena putovanja u inostranstvo donose rješenja direktora shodno članu 14. stav (2) Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
- 4) definišu kriterijumi zastarjelosti zaliha, s ciljem njihove procjene i svođenja na realnu vrijednost;
- 5) prilikom provođenja postupaka javnih nabavki poštuje član 6, 8, 15. stav (6) i 21. stav (1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama;
- 6) planiranje finansiranja investicija iz kreditnih sredstava vrši shodno članu 22. stav (1) tačka g) i d) Zakona o javnim preduzećima;
- 7) zatezna kamata obračunava u visini glavnog duga po osnovu utrošene električne energije shodno članu 6. Zakona o zateznoj kamati.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o posebnom doprinosu za solidarnost;
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida;
- Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti;
- Zakon o radu;
- Zakon o Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu;
- Zakon o koncesijama;
- Zakon o zateznoj kamati;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
- Uredba o uslovima i plaćanju gotovim novcem;
- Kolektivni ugovor Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ od 13.09.2017. godine.

V **IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)**

1. **Uvod**

Zavisno preduzeće „Elektrodistribucija“ a.d. Pale (u daljem tekstu: Društvo) je privredno društvo u većinskom državnom vlasništvu koje posluje u okviru Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“, Matično preduzeće, akcionarsko društvo, Trebinje (u daljem tekstu: Matično preduzeće). Rješenjem Osnovnog suda u Sokocu od 27.04.2007. godine izvršena je promjena oblika organizovanja kojom je Društvo organizovano kao akcionarsko društvo, a rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu od 17.08.2012. godine izvršeno je usklađivanje akata i djelatnosti sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19) i Uredbom o klasifikaciji djelatnosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/10).

Osnovne djelatnosti Društva su proizvodnja električne energije, distribucija i snabdijevanje krajnjih kupaca električnom energijom.

Organi Društva su Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava koju čine direktor i izvršni direktori.

Društvo prema kriterijumima iz člana 5. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 94/15) svrstava se u velika preduzeća, a poslovanje obavlja preko računa otvorenih kod poslovnih banaka u domaćoj valuti.

Sjedište Društva je u Palama. U sklopu Društva posluje sedam radnih jedinica – u daljem tekstu: RJ (Pale, Istočno Sarajevo, Sokolac, Rogatica, Višegrad, Foča i Trnovo), pet poslovnica (Istočni Stari Grad, Novo Goražde, Rudo, Čajniče i Kalinovik) i dvije MHE „Bogatići Nova“ i „Mesići Nova“. Snabdijeva električnom energijom oko 60.000 potrošača.

U toku je provođenje aktivnosti restrukturiranja distributivnih preduzeća i uspostavljanja javnog snabdjevača.

Međusobni ekonomski odnosi između Društva i Matičnog preduzeća regulisani su Ugovorom o međusobnim ekonomskim odnosima koji je zaključen 04.01.2019. godine.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. **Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja**

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske prvi put je angažovana na provođenju finansijske revizije Društva.

3. **Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola**

Organizacija i funkcionisanje sistema internih kontrola Društva definisani su Statutom, Ugovorom o međusobnim ekonomskim odnosima od 04.01.2019. godine, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst (u daljem tekstu: Pravilnik o računovodstvenim politikama), Pravilnikom o javnim nabavkama, Pravilnikom o vrednovanju radnog učinka, Pravilnikom o načinu i uslovima korištenja motornih vozila, Etičkim kodeksom, Odlukama i rješenjima regulatornih tijela, Odlukama i rješenjima Vlade Republike Srpske i drugim aktima.

Sistem upravljanja kvalitetom (QMS) definisan standardom ISO 9001 prisutan je u Društvu, a podrazumijeva propisane procedure, koje predstavljaju jasno i precizno

određen način rada i postupke koji se primjenjuju u određenim situacijama. Aktivnosti, odgovornosti i ovlaštenja radnika definisane su procedurama kao što su upravljanje rizicima, izrada godišnjeg i trogodišnjeg plana poslovanja, nabavke roba i usluga, planiranje investicija, priprema i realizacija investicija, baždarenje brojila i uklopnih satova, ljudski resursi - edukacija zaposlenih, fakturisanje električne energije, kontrola naplate električne energije, obustava isporuke električne energije krajnjim kupcima, mjesečno bilansiranje preuzete električne energije, itd.

U skladu sa članom 14. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 91/16) imenovano je odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola. Sačinjen je godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola, definisana je vizija i misija Društva.

Osnove unutrašnje organizacije definisane su Statutom i u skladu sa djelatnošću Društva definisana je makro organizacija. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta od 23.02.2018. godine (sa četiri izmjene i dopune) utvrđeni su unutrašnja organizacija, organizacione jedinice, njihov djelokrug rada, sistematizacija i opis poslova. Poslovi se organizuju i obavljaju u osnovnim dijelovima Društva i to u sektorima tehničkih poslova, za razvoj, ekonomsko - finansijskih poslova, trgovine električnom energijom, organizaciono - pravnih i kadrovskih poslova i radnim jedinicama.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta je sistematizovano 212 radnih mjesta sa ukupno 975 izvršilaca. Na dan 31.12.2019. godine u radnom odnosu bilo je 600 izvršilaca (596 na neodređeno vrijeme i četiri na određeno vrijeme od čega dva pripravnika). U toku 2019. godine radni odnos u Društvu je po različitim osnovama prestao za ukupno 27 radnika.

Po ukazanoj potrebi za popunjavanjem radnih mjesta Društvo je, shodno djelatnosti koju obavlja, a u skladu sa odredbama člana 17. stav (2) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 30/10 i 102/12) dostavilo Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske prijavu o potrebi za radnicima. U toku 2019. godine zaposlen je 21 radnik (17 na neodređeno vrijeme i četiri radnika na određeno vrijeme). Društvo je vršilo zapošljavanja uz saglasnost Matičnog preduzeća, dok saglasnosti Vlade Republike Srpske i resornog ministarstva nisu obezbijeđene, što nije u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Srpske od 23.04.2015. godine.

Tokom 2019. godine zaključivani su ugovori o privremenim i povremenim poslovima na period duži od 90 dana, što nije u skladu sa članom 204. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 1/16 i 66/18).

Prema odlukama Uprave Društva isplaćivane su naknade članovima komisija (komisija za javne nabavke, konkurs i drugo), koje nisu definisane Kolektivnim ugovorom (tačka 6.1.2. izvještaja).

Za službena putovanja u inostranstvo nisu donesena rješenja direktora, što nije u skladu sa članom 14. stav (2) Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 73/10).

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2019. godine nije u potpunosti proveden u skladu sa članom 15. stav (3), 18. stav (1) tačka 5) i 20. stav (1) tačka 3) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16), jer nisu izvršene u potpunosti pripremne radnje koje obezbjeđuju kvalitativno obavljanje popisa i utvrđivanje stvarnog stanja imovine i obaveza, a obuhvataju ažuriranje i usaglašavanje sa eksternom i internom dokumentacijom (fakture, ispravka vrijednosti potraživanja, konfirmacija (IOS),

mjenice, garancije, upisana založna prava na pokretnim stvarima i potraživanjima) i izvještaj o popisu ne sadrži uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

Provjerom obračuna amortizacije na grupama sredstava nematerijalna sredstva, kancelarijska oprema, računarska oprema, prevozna sredstva, oprema TS/0,4 kV, utvrđeno je da ima stavki sredstava koja su u potpunosti amortizovane. Shodno navedenom, Društvo nije obezbijedilo dosljedno primjenu člana 18. stav (10) Pravilnika o računovodstvenim politikama, jer nije vršilo preispitivanje korisnog vijeka upotrebe sredstava za sredstva čija će iskazana vrijednost u cjelini biti amortizovana u narednoj godini, a čijim se iskorišćenjem ostvaruje ekonomska korist.

Društvo nije internim aktom definisalo kriterijume kada se pojedine zalihe materijala smatraju zastarjelim, s ciljem njihove procjene i svođenja na realnu vrijednost. Članom 35. Pravilnika o računovodstvenim politikama, definisano je da zastarjele zalihe treba da budu uklonjene iz magacina, uz korekciju po prosječnim cijenama po kojima se vode u knjigovodstvu preko računa ispravke vrijednosti zaliha. Istim članom je definisano da se zastarjele zalihe utvrđuju najmanje jednom godišnje i to prilikom godišnjeg popisa, a što popisom zaliha na dan 31.12.2019. godine nije učinjeno.

Služba interne kontrole Matičnog preduzeća je tokom 2019. godine izvršila kontrolu automatizma naplate električne energije u dijelu koji se odnosi na raspodjelu sredstava preko prolaznih računa. Kontrolom je utvrđeno da se automatizam raspodjele koji je definisan Ugovorom o međusobnim ekonomskim odnosima od 04.01.2019. godine ne poštuje (47% u korist Matičnog preduzeća, 10% Operatoru sistema podsticaja i 43% Društvu), odnosno da se ne uplaćuje pripadajući dio Matičnom preduzeću, da se dugovanja po osnovu zadržanih sredstava povećavaju i da Društvo nije obavijestilo sve kupce (pravna lica i banke) da uplate za utrošenu električnu energiju vrše preko prolaznih računa, a ne preko redovnih računa (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

Shodno navedenom i ostalim tačkama izvještaja, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **poštuje Zaključak Vlade Republike Srpske od 23.04.2015. godine i Ugovor o međusobnim ekonomskim odnosima od 04.01.2019. godine;**
- **ugovori o privremenim i povremenim poslovima zaključuju shodno članu 204. Zakona o radu;**
- **za službena putovanja u inostranstvo donose rješenja direktora shodno članu 14. stav (2) Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;**
- **definišu kriterijumi zastarjelosti zaliha, s ciljem njihove procjene i svođenja na realnu vrijednost;**
- **popis imovine i obaveza vrši shodno članu 15. stav (3), 18. stav (1) tačka 5) i 20. stav (1) tačka 3) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;**
- **primjenjuju član 18. stav (10) i 35. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ – prečišćeni tekst.**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki za 2019. godinu (koji je sastavni dio Plana poslovanja) u Društvu su planirane nabavke ukupne vrijednosti 22.582.080 KM, a rebalansom plana nabavke vrijednosti 12.251.320 KM bez poreza na dodatnu vrijednost (u daljem tekstu: PDV). U odnosu na prvobitni plan nabavki za 2019. godinu rebalans plana niži je za 46%, a čine ga nabavke opreme i materijala (6.866.200 KM), usluga (2.703.920 KM) i radova (2.681.200

KM). U rebalans plana uključene su nabavke iz ranijeg perioda (ugovori zaključeni u periodu 2016-2018. godine) koje će se realizovati u 2019. godini (4.383.520 KM) i nabavke za koje će se postupak nabavke provesti u toku 2019. godine (7.867.800 KM). Izvor finansiranja su vlastita sredstva (11.581.320 KM) i kreditna sredstva (670.000 KM).

U toku 2019. godine realizovane su nabavke ukupne vrijednosti 6.288.911 KM (bez PDV-a), odnosno 51% rebalansom planirane vrijednosti. Nabavke po osnovu ugovora zaključenih do 01.01.2019. godine realizovane su u vrijednosti 3.529.699 KM, a nabavke za koje je postupak proveden u 2019. godini u vrijednosti 2.759.212 KM (ugovorena vrijednost postupaka provedenih u 2019. godini je 3.401.137 KM). Najznačajnije nabavke koje nisu realizovane su nabavke usluga (sistem za upravljanje imovinom i elektronski radni nalozi i praćenje efikasnosti, integracioni sistem za upravljanje dokumentima - DMS, telekomunikacione usluge) i radova (sanacija građevinskih objekata, odvodnog kanala MHE „Mesići Nova“, rekonstrukcija upravne zgrade MHE „Mesići Nova“, radovi na iskopima, rekonstrukciji VN i NN vodova, ugradnja armirano betonskih stubova).

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćene su nabavke vrijednosti 3.766.854 KM (bez PDV-a), što čini 60% realizovanih nabavki u 2019. godini.

Utvrđena su odstupanja u primjeni Zakona o javnim nabavkama – u daljem tekstu: Zakon („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14) i podzakonskih akata i to:

- nabavka usluga – održavanje i najam softvera za tarifiranje, obračun i naplatu električne energije provedena je pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja o nabavci iako nisu ispunjeni uslovi za primjenu navedenog postupka definisani članom 21. stav (1) tačka d) Zakona. Razlozi krajnje hitnosti, prouzrokovane događajima nepredvidivim za ugovorni organ (na koje se Društvo pozvalo) kod navedene nabavke nisu dokazivi. Termin isteka okvirnog sporazuma (zaključenog 2015. godine) i neblagovremeno pokretanje otvorenog postupka za navedenu nabavku (postupak pokrenut oko mjesec i po prije isteka roka važenja ugovora) mogu se dovesti u vezu sa ugovornim organom;
- nabavka elektroenergetske opreme provedena je pregovaračkim postupkom bez objave obavještenja o nabavci iako nisu ispunjeni uslovi za primjenu navedenog postupka definisani članom 21. stav (1) tačka d) Zakona. Razlozi krajnje hitnosti – interventne aktivnosti zbog elektroenergetske situacije na području Jahorine, prisutnog predhavarijskog stanja elektroenergetskog sistema (na koje se Društvo poziva) kod navedene nabavke nisu dokazivi. Održavanje elektroenergetskog sistema sastavni je dio tekućih aktivnosti i mogu se dovesti u vezu sa ugovornim organom;
- ugovor za nabavku usluga – popravka transformatora 35/0,69 kVA iz MHE „Mesići Nova“ nije dodijeljen uz potpunu primjenu Zakona jer u postupku nabavke nisu provedene aktivnosti koje se odnose na imenovanje komisije za provođenje postupka, sačinjavanje zapisnika, donošenje odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, dostavljanje odluke ponuđaču i objava iste na internet stranici Društva;
- provođenjem više postupaka direktnog sporazuma za nabavke alata i inventara (29.362 KM), računarske opreme (21.661 KM), lične zaštitne opreme i sredstava (10.856 KM), NN mjernih, razvodnih, distributivnih i priključnih ormara – opremljeni (26.340 KM), kablovskih priključnih i razvodnih ormara (18.260 KM), brojila električne energije i mjerne grupe (6.210 KM), osigurača i postolja (33.820 KM), ovjesnog materijala, spojnog materijala, konzole, nosača, metalne opreme, vijčane opreme, pocinčane trake i sonde za uzemljenje i ankere (41.754 KM), alfe užadi (7.318 KM), VN i NN kablova, samonosivih snopova (53.726 KM), kablovskih završnica, spojnica i pribora (47.952 KM), rastavljača za vanjsku montažu (18.749 KM), strujnih i naponski mjernih transformatora (20.859 KM), armirano betonskih stubova (34.664 KM), izolatora i izolatorskih lanaca (7.997 KM), sitnog spojnog elektromaterijala (31.749 KM), autodijelova za putnička i teretna vozila (65.848 KM),

guma za vozila (7.545 KM), betona i agregata za beton (15.877 KM), usluga geodetskog snimanja el. en. objekata (16.472 KM), usluga čišćenja prostorija (14.825 KM) i održavanja vozila (33.217 KM) nije poštovan član 87. stav 3) Zakona. Ukupna vrijednost nabavki navedenih roba i usluga u 2019. godini veća je od 6.000 KM bez PDV-a čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) Zakona;

- za reklamne usluge, koje predstavljaju usluge iz Aneksa II dio A i dodjeljuju se primjenjujući postupke javnih nabavki, Društvo je provelo jedan postupak nabavke direktnim sporazumom (ugovorena vrijednost 2.000 KM, usluge reklamiranja tokom trajanja „Jahorina Ultra Trail“ – međunarodno takmičenje u okviru kog su održane četiri trke u prirodi). Reklamne usluge u iznosu od 56.900 KM dodijeljene su bez provođenja postupka javne nabavke, što nije u skladu sa članom 6. navedenog Zakona;
- za hotelske (smještaj i ishrana na službenom putu) i ugostiteljske usluge, koje predstavljaju usluge iz Aneksa II dio B i dodjeljuju se u skladu sa članom 8. Zakona tj. Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 66/16), Društvo nije provelo postupak javne nabavke;
- Društvo je predvidjelo provođenje e-aukcije za oko 40% vrijednosti postupaka, umjesto 80%, kod kojih je u 2019. godini kriterijum za dodjelu ugovora najniža cijena, što nije u skladu sa članom 10. stav (1) pod c) Pravilnika o uslovima i načinu korišćenja e-aukcije („Službeni glasnik BiH“, broj 66/16). Od 01.01.2020. godine obaveza je da se za sve postupke javne nabavke, kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterijum za dodjelu ugovora, predvidi provođenje e-aukcije u sistemu e-nabavke, što je Društvo primijenilo. Imajući u vidu navedeno za utvrđenu neusklađenost ne daje se preporuka.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se prilikom provođenja postupaka javnih nabavki poštuje član 6, 8, 15. stav (6) i 21. stav (1) tačka d) Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Plan poslovanja Društva za 2019. godinu usvojen je od strane Skupštine akcionara u martu 2019. godine, dok je Rebalans plana poslovanja za 2019. godinu usvojen 09.12.2019. godine. Skupština akcionara nije do datuma izrade ovog izvještaja razmatrala Izvještaj o poslovanju za 2019. godinu.

Rebalansom plana poslovanja za 2019. godinu obuhvaćen je plan elektroenergetskog bilansa, prihoda i rashoda, zapošljavanja, investicionih ulaganja i nabavki. Shodno navedenom, planirani su proizvodnja električne energije u vlastitim hidroelektranama „Bogatići Nova“ i „Mesići Nova“ (57,52 GWh), potrošnja električne energije (298,10 GWh), gubici električne energije (10,55% ili 45,32 GWh), ukupni prihodi (52.031.000 KM), ukupni rashodi (51.976.000 KM), bruto dobitak (55.000 KM), investicije (5.927.907 KM) i to za ulaganja u izgradnju (5.277.907 KM) i rekonstrukciju (650.000 KM), a izvori finansiranja su vlastita sredstva (3.757.907 KM), kreditna sredstva (1.770.000 KM) i donacije (400.000 KM). Nabavka opreme, usluga i radova rebalansom je planirano u iznosu od 12.251.320 KM (tačka 4. izvještaja).

Planom i rebalansom plana za 2019. godinu kod investicija čije je finansiranje planirano iz kredita nisu navedeni zajmovi čije uzimanje je planirano u periodu koji plan obuhvata, kao ni garancije čije je davanje predloženo za osiguranje tih kredita, što nije u skladu sa članom 22. stav (1) tačka g) i d) Zakona o javnim preduzećima.

Preporučuje se direktoru da obezbijede da se planiranje finansiranja investicija iz kreditnih sredstava vrši shodno članu 22. stav (1) tačka g) i d) Zakona o javnim preduzećima.

6. Finansijski izvještaji

Društvo je pripremlilo i prezentovalo finansijske izvještaje u obrascima koji su propisani Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/16).

Revizijom je utvrđeno da Bilans stanja nije sačinjen u skladu sa članom 6. stav (1) i (2) navedenog Pravilnika, jer su kolone 4 (bruto) i 6 (neto) za poziciju – aktivna vremenska razgraničenja u okviru aktive, kao i kolona 4 pasive za poziciju – pasivna vremenska razgraničenja manje iskazane za 420.247 KM (respektivno) u odnosu na pozicije u poslovnim knjigama. Komisija za popis je popisala stanje aktivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 517.337 KM i pasivnih vremenskih razgraničenja u iznosu od 957.217 KM, što odgovara stanju u glavnoj knjizi na dan 31.12.2019. godine (tačke 6.2.1.2. i 6.2.2.3. izvještaja).

6.1. Bilans uspjeha

Prihodi Društva u 2019. godini ostvareni su u iznosu od 51.140.435 KM ili 98% u odnosu na plan, dok su rashodi ostvareni u iznosu od 50.363.346 KM ili 97% u odnosu na plan. Bruto dobitak za poslovnu 2019. godinu iskazan je u iznosu od 777.089 KM, a neto dobitak u iznosu od 529.420 KM.

6.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi Društva iskazani su u iznosu od 51.140.435 KM, a odnose se na poslovne prihode, finansijske prihode, ostale prihode, prihode od usklađivanja vrijednosti imovine i na prihode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina.

Poslovni prihodi su iskazani u iznosu od 48.674.764 KM, a odnose se na prihode od prodaje robe (41.082.254 KM), prodaje učinaka (6.664.394 KM), aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka (429.560 KM) i ostale poslovne prihode (498.556 KM).

Prihodi od prodaje robe odnose se na prihode od prodaje električne energije krajnjim potrošačima – domaćinstvima, privrednim subjektima, institucijama i sl.

Prihodi od prodaje učinaka odnose se na prihode od prodaje učinaka povezanim pravnim licima (5.731.929 KM) i od prodaje učinaka na domaćem tržištu (932.465 KM). Prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima odnose se najvećim dijelom na prihode ostvarene od Matičnog preduzeća po osnovu prodaje proizvedene električne energije u MHE „Bogatići Nova“ (2.802.971 KM) i MHE „Mesići Nova“ (1.994.832 KM). Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu odnose se na prihode koje je Društvo ostvarilo po osnovu raznih vrsta naknada za baždarenje, obezbjeđenje uslova za priključenje na priključnu snagu – NOP, izgradnju priključaka, elektro - energetske saglasnost i sl.

Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka odnose se na prihode po osnovu utrošenih vlastitih resursa Društva (utrošeni materijal, radna snaga i mehanizacija) prilikom izvođenja investicija ili u procesu proizvodnje proizvoda koji se koriste prilikom obavljanja djelatnosti Društva.

Ostali poslovni prihodi najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu refundacije bolovanja od fondova socijalne sigurnosti (64.975 KM) i obračunate amortizacije doniranih sredstava za 2019. godinu (391.400 KM).

Finansijski prihodi su iskazani u iznosu od 1.166.869 KM, a najvećim dijelom se odnose na prihode od zateznih kamata u zemlji koje Društvo fakturiše potrošačima usljed neblagovremenog plaćanja računa za utrošenu električnu energiju (1.117.238 KM). Isti su precijenjeni za 472.571 KM, koliko je precijenjen i finansijski rezultat tekuće godine jer je zatezna kamata obračunata iznad visine glavnog duga (tačka 6.2.1.2. izvještaja).

Ostali prihodi su iskazani u iznosu od 1.271.567 KM, a najvećim dijelom se odnose na dobitke po osnovu prodaje učešća u kapitalu kod HE „Bistrica“ d.o.o. Foča u iznosu od 1.055.501 KM (tačka 6.2.1.1. izvještaja) i prihoda od smanjenja obaveza, ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja i ostalih nepomenutih prihoda (211.000 KM). Prihodi od smanjenja obaveza, ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi najvećim dijelom se odnose na ukidanja rezervisanja po osnovu naknada i beneficija zaposlenih – otpremnine i jubilarne nagrade (39.762 KM), ukidanja rezervisanja sudskih sporova i diskonta dugoročnih kredita (103.982 KM) i otpisa obaveza po zapisniku Poreske uprave Republike Srpske (48.778 KM).

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine su iskazani u iznosu od 27.205 KM, a najvećim dijelom se odnose na usklađivanje vrijednosti kapitala u HE „Bistrica“ d.o.o Foča u iznosu od 27.150 KM (tačka 6.2.1.1. izvještaja).

6.1.2. Rashodi

Ukupni rashodi su iskazani u iznosu od 50.363.346 KM, a odnose se na poslovne rashode, finansijske rashode, ostale rashode, rashode od usklađivanja vrijednosti imovine i rashode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina.

Poslovni rashodi su iskazani u ukupnom iznosu od 47.672.000 KM, a odnose se na nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, troškove zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i rezervisanja, nematerijalne troškove i troškove poreza i doprinosa.

Nabavna vrijednost prodate robe iskazana je u iznosu od 22.510.372 KM i najvećim dijelom je čini od Matičnog preduzeća preuzeta električna energija za javno (13.107.721 KM) i rezervno snabdijevanje (2.236.955 KM), električna energija iz sistema obaveznog otkupa (1.461.830 KM), kao i električna energija proizvedena u MHE „Podivič“ koja je otkupljena od „BUK“ d.o.o. Istočno Sarajevo (105.793 KM). Takođe, u okviru ovih rashoda iskazani su troškovi distributivih gubitaka električne energije u 2019. godini u iznosu od 2.179.845 KM (43,95 GWh ili 10,4%) i mrežarine za preuzetu električnu energiju (tarifa prenosa za snagu 110, 35, 20, 10 i 6 kV, sistemske i pomoćne usluge, tarifa Nezavisnog operatora sistema u BiH i mrežarina u drugim sistemima-rubna područja), u iznosu od 3.341.527 KM.

Troškovi materijala iskazani su u iznosu od 1.145.436 KM, a najvećim dijelom se odnose na troškove ostalog materijala (513.773 KM) i troškove goriva i energije (631.156 KM).

Troškovi ostalog materijala odnose se na utrošak rezervnih dijelova, alata, HTZ opremu, sitnog alata, inventara i ambalaže, materijala za redovno plansko održavanje osnovnih sredstava i sl. izdatih u upotrebu, odnosno utrošenih u procesu proizvodnje (467.673 KM). U okviru ovih troškova evidentiran je i kancelarijski materijal u iznosu od 46.101 KM.

Troškovi goriva iskazani su u iznosu od 374.697 KM, a odnose se na utrošak goriva za prevozna sredstva (radnu mehanizaciju, teretna, terenska i putnička vozila).

Troškovi električne energije iskazani su u iznosu od 256.459 KM, a odnose se na utrošak električne energije za obavljanje tekućih aktivnosti Društva.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi iskazani su u iznosu od 14.584.824 KM, a odnose se na troškove bruto zarada (8.623.031 KM), bruto naknada zarada (3.207.964 KM), bruto naknada članovima nadzornog odbora, odbora za reviziju, naknade

direktoru interne revizije (86.567 KM), naknada po osnovu ugovora o djelu i privremenih i povremenih poslova (25.322 KM) i ostale lične rashode (2.641.940 KM). Evidentiranje naknada po osnovu ugovora o djelu i privremenih i povremenih poslova u okviru ovih troškova nije u skladu sa članom 41. stav (10) i 43. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike jer isti predstavljaju troškove ostalih proizvodnih usluga i ostalih nematerijalnih troškova („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 106/15).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu i privremenih i povremenih poslova evidentiraju u okviru ostalih proizvodnih usluga i ostalih nematerijalnih troškova shodno članu 41. stav (10) i 43. stav (9) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Bruto naknade zarada odnose se na naknade za dane praznika, rad nedjeljom, godišnji odmor, bolovanje, noćni rad, prekovremeni rad i ostale naknade zarada.

Ostali lični rashodi najvećim dijelom se odnose na otpremnine kod odlaska u penziju, jubilarne nagrade i razne vrste pomoći (68.393 KM), troškove zaposlenih na službenom putu (34.937 KM), troškove prevoza zaposlenih na posao i sa posla (199.717 KM), regres za korišćenje godišnjeg odmora (864.112 KM), topli obrok (1.375.784 KM) i naknade članovima komisija u iznosu od 77.624 KM (tačka 3. izvještaja).

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 1.655.240 KM, a odnose se na troškove transportnih usluga (438.404 KM), usluga održavanja (1.009.408 KM), zakupnina (44.752 KM), reklame i propagande (58.900 KM) i troškove ostalih usluga (103.776 KM).

Troškovi transportnih usluga najvećim dijelom se odnose na poštanske usluge (25.476 KM) i usluge prenosa računa o utrošenoj električnoj energiji (255.573 KM), fiksnih (80.466 KM) i mobilnih telefona (37.919 KM).

Preduzeće „Pošte Srpske“ a.d. Banja Luka pruža poštanske usluge na osnovu ugovora iz 2012. godine (u toku je zaključenje novog ugovora) i usluge prenosa pismonosnih pošiljaka-računa o utrošenoj električnoj energiji (računi imaju tretman običnog pisma) na osnovu Ugovora o vršenju usluga prenosa računa od 04.09.2013. godine (sa pet aneksa). Aneksima ugovora mijenjan je rok na koji se ugovor zaključuje (posljednjim aneksom ugovor je zaključen na period od godinu dana - od 03.12.2019. godine).

Usluge fiksne i mobilne telefonije VPN grupe pruža preduzeće „Mtel“ a.d. Banja Luka, shodno ugovorima koji su zaključeni nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke.

Troškovi usluga održavanja najvećim dijelom se odnose na troškove tekućeg održavanja osnovnih sredstava - prokresivanje trasa dalekovoda (598.500 KM), održavanja SAP infrastrukture (256.623 KM) i troškovi usluga održavanja automobila u iznosu od 72.657 KM (tačka 4. izvještaja).

Radovi na prokresivanju (sječa šuma ispod dalekovoda) izvode se shodno ugovoru koji je zaključen sa izvođačem „Desko“ d.o.o. Bratunac, nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke.

Usluge nadzora, održavanja i administracije SAP infrastrukture, nabavka SAP licenci i održavanja istih za Matično preduzeće i 11 zavisnih preduzeća vrši „Lanaco“ d.o.o. Banja Luka, u skladu sa ugovorom iz 2017. godine.

Troškovi zakupa odnose se na zakup poslovnog prostora - tri poslovna prostora i garaža (10.298 KM) i druge troškove zakupa (34.454 KM). Drugi troškovi zakupa najvećim dijelom se odnose na usluge štampe i kopiranja na izmajmljenim štampačima i multifunkcionalnim

uređajima, u skladu sa ugovorom koji je 2019. godine zaključen sa „Printerio“ d.o.o. Široki Brijeg.

Troškovi reklame i propagande odnose se na marketinške i reklamne usluge (isticanje firme i odgovarajućih poruka), na osnovu ugovora zaključenih sa raznim udruženjima i sportskim klubovima (tačka 4. izvještaja).

Troškove ostalih usluga čine troškovi komunalnih usluga – odvoz smeća (46.801 KM), isporučene vode (18.516 KM) i ostale proizvodne usluge – iskop za izmještanje kabla, izdavanje saglasnosti na lokaciju i sl. (33.340 KM).

Troškovi amortizacije su iskazani u iznosu od 5.204.481 KM, a obračunati su prema procijenjenom korisnom vijeku upotrebe pojedinih grupa nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja i primijenjenih stopa za obračun amortizacije.

Troškovi rezervisanja su iskazana u iznosu od 263.804 KM, a odnose se na rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih (252.874 KM) i sudske sporove (10.930 KM). Ovlašćeni aktuar izvršio je obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade na dan 31.12.2019. godine.

Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa) iskazani su u iznosu od 1.549.374 KM, a odnose se na troškove neproizvodnih usluga (983.003 KM), reprezentacije (107.672 KM), premije osiguranja (74.282 KM), platnog prometa (7.361 KM), članarina (15.327 KM) i ostale nematerijalne troškove (361.729 KM).

Troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 631.996 KM čine troškovi opštih i zajedničkih poslova koje Matično preduzeće obavlja u ime svih članica Holdinga, u skladu sa članom 10. Ugovora o međusobnim ekonomskim odnosima od 04.01.2019. godine. Takođe, u okviru navedenih troškova iskazani su troškovi održavanja i najma softvera za tarifiranje, obračun i naplatu električne energije, kao i usluga održavanja „LAN i WAN“ mrežnog sistema (192.968 KM), usluge čišćenja prostorija (14.845 KM) i ostale neproizvodne usluge - vođenje registra HOV, naknada za trgovanje akcijama, usluga fizičkog obezbjeđenja objekata i sl. (78.950 KM). Za usluge održavanja i najma softvera, te održavanja mrežnog sistema, zaključeni su ugovori sa „Prointer ITSS“ d.o.o. Banja Luka.

Troškovi reprezentacije odnose se na reprezentaciju u poslovnim prostorijama (28.939 KM), ugostiteljske usluge (45.811 KM) i troškove za poklone (32.922).

Troškovi premija osiguranja odnose se na premije osiguranja nekretnina, postrojenja i opreme (15.542 KM), osiguranja od odgovornosti prema trećim licima (21.476 KM), premije za obavezno osiguranje pri registraciji vozila (32.234 KM) i obavezno osiguranje zaposlenih (5.030 KM).

Troškovi članarina odnose se na članarinu Privrednoj komori Republike Srpske za 2019. godinu.

Ostali nematerijalni troškovi najvećim dijelom se odnose na troškove druge faze primjene metode „Lean Six Sigma“ radi optimizacije i poboljšanja profitabilnosti Društva, prema ugovoru iz 2017. godine (250.000 KM), sudske troškove (34.534 KM) i novčanu rentu za tri lica po sudskim presudama (32.851 KM).

Troškovi poreza najvećim dijelom se odnose na naknade za korišćenje šuma (35.798 KM), protivpožarnu zaštitu (19.470 KM), korišćenje voda (48.947 KM), koncesionu naknadu (215.704 KM) i poreze po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske (22.748 KM).

Troškovi doprinosa najvećim dijelom se odnose na troškove doprinosa za zapošljavanje i profesionalnu rehabilitaciju invalida (9.924 KM), regulatorne naknade (91.013 KM), naknade sindikatu (149.836 KM) i ostale doprinose po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske (80.665 KM).

Društvo nije vršilo priznavanje rashoda i obaveza na obračunskoj osnovi za troškove naftnih derivata (20.632 KM), proizvodnih usluga (20.881 KM), neproizvodnih usluga (9.495 KM) i troškove doprinosa (7.331 KM), zbog toga što su rashodi nastali u decembru 2018. godine evidentirani u januaru 2019. godine u ukupnom iznosu od 51.008 KM, a posebni doprinos za solidarnost u visini 5% od cijene kupljenih službenih vozila nije obračunat u toku 2019. godine u iznosu od 7.331 KM. Navedeno nije u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja i paragrafom 27 MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Zbog toga su precijenjeni rashodi tekućeg perioda za 43.677 KM i finansijski rezultat ranijih godina za 51.008 KM, a potcijenjeni su finansijski rezultat tekuće godine za 43.677 KM i obaveze za 7.331 KM (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

Finansijski rashodi su iskazani u iznosu od 1.250.266 KM, a najvećim dijelom se odnose na kamate po osnovu odobrenih kreditnih sredstava (975.577 KM) i zatezne kamate za neblagovremeno plaćanje javnih prihoda (262.802 KM).

Ostali rashodi su iskazani u iznosu od 1.435.328 KM, a odnose se na gubitke po osnovu prodaje i rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme, rashode po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja i rashode po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostale rashode.

Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme su iskazani u iznosu od 193.977 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashodovanje osnovnih sredstava po osnovu knjiženja rezultata popisa (96.503 KM), isknjižavanja iz poslovnih knjiga jednokratne naknade za koncesiono pravo izgradnje hidroelektrana na rijeci Bistrici u iznosu od 58.653 KM (tačka 6.2.1.1. izvještaja) i otkupljenog stana u iznosu od 38.821 KM (tačka 6.2.1.1. izvještaja).

Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja su iskazani u iznosu od 1.220.391 KM i precijenjeni su za 594.663 KM zbog toga što su više ispravljena potraživanja u 2019. godini. Shodno navedenom, potcijenjen je i finansijski rezultat tekuće godine (tačka 6.2.1.2. izvještaja).

Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostali rashodi su iskazani u iznosu od 20.960 KM, a najvećim dijelom se odnose na otpis zaliha (469 KM), troškove sudskih i drugih sporova (10.007 KM) i naknade šteta trećim licima (1.400 KM).

6.1.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha iskazani su ukupni prihodi u iznosu od 51.140.435 KM, ukupni rashodi u iznosu od 50.363.346 KM, dobitak prije oporezivanja u iznosu od 777.089 KM i neto dobitak tekuće godine u iznosu od 529.420 KM. Po nalazu revizije ukupni prihodi su manji za 472.571 KM, ukupni rashodi su manji za 638.340 KM, dobitak prije oporezivanja je veći za 165.769 KM i neto dobitak tekuće godine je veći za 165.769 KM.

6.2. Bilans stanja

6.2.1. Aktiva

Poslovna aktiva iskazana je u neto iznosu od 149.425.733 KM, a odnosi se na stalna i tekuća sredstva.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva su na dan 31.12.2019. godine iskazana u neto iznosu od 134.557.741 KM (bruto vrijednosti od 332.840.610 KM i ispravke vrijednosti od 198.282.869 KM), a odnose se na nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja, opremu i investicione nekretnine, sredstva kulture, dugoročne finansijske plasmane i odložena poreska sredstva.

Nematerijalna sredstva su iskazana u neto iznosu 3.922.647 KM (bruto vrijednosti od 4.621.159 KM i ispravke vrijednosti od 698.512 KM), a odnose se na ulaganja u razvoj (18.169 KM), koncesije (223.870 KM), trajno pravo korišćenja građevinskog zemljišta (2.934.624 KM), licence, računarski programi i ostala nematerijalna sredstva (764.153 KM). U odnosu na prethodnu godinu sredstva su manje iskazana za iznos obračunate amortizacije (75.907 KM), isknjižavanja jednokratne naknade za koncesiono pravo izgradnje hidroelektrana „Bistrica B-1“, „Bistrica B-2“ i „Bistrica B-3“ na rijeci Bistrici u neto iznosu 58.653 KM (bruto vrijednosti od 102.500 KM i ispravke vrijednosti od 43.847 KM), a po osnovu Ugovora o prenosu udjela OPU-1087 od 24.06.2019. godine i rashodovanja računarskih programa po osnovu knjiženja rezultata popisa u neto iznosu od 2.540 KM (bruto vrijednosti od 9.539 KM i ispravke vrijednosti od 6.998 KM).

Prava na koncesije su iskazana po osnovu zaključenih ugovora sa Vladom Republike Srpske za MHE „Mesići Nova“ na rijeci Prača i MHE „Bogatići Nova“ na rijeci Željeznici u ukupnom iznosu 218.062 KM.

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine su iskazane u neto iznosu od 130.374.853 KM (bruto vrijednosti od 326.347.232 KM i ispravke vrijednosti od 195.972.379 KM), a odnose se na zemljište (208.625 KM), građevinske objekte (45.414.196 KM), postrojenja i opremu (76.477.033 KM), investicione nekretnine (284.986 KM) i avanse i nekretnine, postrojenja, opremu i investicione nekretnine u pripremi (7.990.013 KM).

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine su inicijalno iskazani po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i ukupne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Radi svođenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme na njihovu fer tržišnu vrijednost, Društvo je u toku 2015. godine (posljednja procjena), angažovalo nezavisnog procjenitelja da izvrši procjenu fer vrijednosti i na osnovu izvještaja o procjeni evidentiralo je u svojim poslovnim knjigama pozitivne i negativne efekte procjene vrijednosti, po svakom pojedinačnom sredstvu.

Društvo vodi evidenciju o zemljištu i građevinskim objektima (u poslovnim knjigama i pomoćnim evidencijama) kojim raspolaže, ali nije u potpunosti vlasnik navedene imovine. U skladu sa pisanim obrazloženjem za potrebe revizije od 07.10.2020. godine pravo vlasništva upisano je na poslovnim objektima Direkcije, RJ (Sokolac, Rogatica, Foča, Istočno Novo Sarajevo i Trnovo) i poslovnica (Rudo, Čajniče, Kalinovik i Novo Goražde). Za objekte RJ Pale, Baždarnice i skladišta Sumbulovac u toku je postupak izlaganja radi upisa prava vlasništva u skladu sa Zakonom o stvarnim pravima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 107/19). Za novoizgrađene objekte Poslovnice Istočni Stari Grad, MHE „Bogatići Nova“ i MHE „Mesići Nova“ u toku je postupak uknjižbe. Za pojedine elektroenergetske objekte upis vlasništva je izvršen, a za dio nije izvršen jer je u toku postupak izlaganja i stupanje na snagu katastra nepokretnosti.

Zemljište je iskazano u vrijednosti od 208.625 KM. U toku 2019. godine povećana je vrijednost zemljišta zbog kupovine 3.168 m² zemljišta u vrijednosti od 49.104 KM, a na osnovu zaključenog Ugovora o kupoprodaji nekretnine OPU 133/19.

Građevinski objekti su iskazani u neto iznosu od 45.414.196 KM (bruto vrijednosti od 74.290.886 KM i ispravke vrijednosti od 28.876.690 KM). Najznačajniji dio građevinskih objekata čine brane, tuneli dovodni, trafo stanica, dalekovodi (betonski i drveni stubovi), hidroelektrane, te poslovni objekti (zgrade, magacini, garaže i drugo). Povećanje vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 605.010 KM odnosi se na aktiviranje sredstava u toku godine po zapisnicima o kolaudaciji. Smanjenje na poziciji građevinskih objekata u iznosu od 1.105.841 KM odnosi se na obračunatu amortizaciju.

Postrojenja i oprema su iskazani u neto iznosu od 76.477.033 KM (bruto vrijednosti od 243.529.420 KM i ispravke vrijednosti od 167.052.387 KM), a odnose se na postrojenja za proizvodnju i distribuciju električne energije, transformatore, elektromontažni dio trafo stanica, priključke, telekomunikacionu opremu, računarsku opremu, prevozna sredstva, namještaj, kancelarijsku i ostalu opremu.

Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme u iznosu od 2.809.269 KM, najvećim dijelom se odnosi na aktiviranje sredstava po zapisnicima o kolaudaciji opreme za distribuciju električne energije, stavljanje u upotrebu prevoznih sredstava, namještaja i druge opreme. Vrijednost postrojenja i opreme smanjena je za iznos obračunate amortizacije (4.022.733 KM) i po osnovu knjiženja rezultata popisa u neto iznosu 93.345 KM (bruto vrijednosti od 349.782 KM i ispravke vrijednosti od 256.437 KM).

Investicione nekretnine su iskazane u neto iznosu od 284.986 KM (bruto vrijednosti od 328.288 KM i ispravke vrijednosti od 43.302 KM), a odnose sa na stanove koji se izdaju u zakup. Vrijednost investicionih nekretnina smanjena je po osnovu otkupa jednog stana u neto iznosu od 38.821 KM (bruto vrijednosti od 43.767 KM i ispravke vrijednosti od 4.946 KM), a na osnovu Ugovora o otkupu stana zaključenog između Društva i fizičkog lica i rješenja Republičke uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove od 18.02.2019. godine.

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi su iskazani u neto iznosu od 7.705.347 KM, a najvećim dijelom se odnose na građevinske objekte u pripremi (1.839.634 KM), opremu u pripremi (3.092.291 KM) i vitalne rezervne dijelove (2.260.949 KM). Vitalni rezervni dijelovi i alat definisani su članom 24. i 25. Pravilnika o računovodstvenim politikama, a čine dijelove veće vrijednosti, odnosno stavke postrojenja koje se čuvaju u proizvodnji ili distribuciji, kako bi osigurali kontinuiranu proizvodnju i isporuku električne energije u slučajevima velikog ispada na proizvodnim ili prenosnim postrojenjima. Koriste se duže od jednog obračunskog perioda, a amortizuju se prema upotrebnom vijeku osnovnog sredstva za koji se veže, ili prema upotrebnom vijeku samog rezervnog dijela. Značajan dio sredstava u pripremi potiče iz ranijeg perioda (2009-2015. godina) oko 1.885.039 KM. U skladu sa pisanim obrazloženjem za potrebe revizije koje je dostavljeno 26.10.2020. godine navedene investicije nisu završene najvećim dijelom zbog toga što nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi, nije riješen projekat „Gondole“, nije urađena rekonstrukcija saobraćajnica ili nisu dostavljeni dnevници i građevinske knjige pa shodno tome nisu zatvoreni radni nalozi.

Oprema u pripremi je potcijenjena za 88.358 KM (bez PDV-a), zbog toga što u poslovnim knjigama nisu evidentirani poslovni događaji koji se odnose na tri fakture primljene od strane Matičnog preduzeća za opremu dobijenu od dobavljača „Siemens AG“ d.o.o. Beograd (fakture br. 3/19, 8/19 i 13/19 od 31.12.2019. godine). Navedene poslovne promjene evidentirane su u januaru 2020. godine (tačka 6.2.2.3. izvještaja).

Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i investicione nekretnine su iskazani u iznosu od 284.665 KM, a najvećim dijelom se odnose na dati avans preduzeću „Siemens AG“ d.o.o. Beograd po projektu SCADA (267.786 KM) koji finansira Kreditni zavod iz Frankfurta (KfW).

Dugoročni finansijski plasmani su iskazani u neto iznosu od 94.579 KM (bruto vrijednosti od 1.706.557 KM i ispravke vrijednosti od 1.611.978 KM), a odnose se na dugoročno reprogramirana potraživanja od kupaca za isporučenu električnu energiju u iznosu od 1.611.978 KM (bruto i ispravke vrijednosti) i stambene kredite (94.579 KM).

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana evidentiraju se i učešća u kapitalu drugih pravnih lica koja su na dan 01.01.2019. godine iskazana u iznosu od 994.150 KM, a koja su prodana u toku 2019. godine. U vezi sa navedenim, a na osnovu raspoložive

dokumentacije i evidencija u poslovnim knjigama utvrđeno je da je Društvo posjedovalo učešće u kapitalu kod HE „Bistrica“ d.o.o. Foča.

Vlada Republike Srpske – Ministarstvo privrede, energetike i razvoja (koncedent) i Društvo (koncesionar) su u avgustu 2006. godine zaključili ugovore o koncesiji za izgradnju hidroelektrana „Bistrica B-1“, „Bistrica B-2a“, „Bistrica B-3“ na rijeci Bistrici i „Janjina J-1“ na rijeci Janjini ukupne vrijednosti 106.000.000 KM. Ugovori o koncesiji su aneksirani (pet aneksa za Bistricu i šest za Janjinu), a izmjene i dopune su se odnosile na prenos ugovora o koncesiji na preduzeće HE „Bistrica“ d.o.o. Foča, dodjelu prava na korišćenje voda rijeka Bistrice i Janjine, korišćenje zemljišta u vlasništvu Republike Srpske, prodaju električne energije, rokove izgradnje, garancije za izvođenje i funkcionalnost, upis prava korišćenja na nekretninama, prava i obaveze oko ustupanja, datum stupanja na snagu ugovora, efektivni datum, prethodne uslove, uslove raskida ugovora, izgradnju elektrana po B.O.T modelu, instalisanu snagu, prenos prava i obaveza koncesionara na drugo pravno lice i prije izgradnje elektrana (izmjena iz 2011. godine), finansiranje imovinsko-pravnih odnosa iz vlastitih sredstava, itd.

U skladu sa članom 10. i 44. stav (5) navedenih ugovora o koncesiji i Odlukom o osnivanju od 16.05.2008. godine osnovano je preduzeće HE „Bistrica“ d.o.o. Foča radi realizacije prava i obaveze iz ugovora o koncesiji. Shodno navedenom, a i prethodnim saglasnostima Komisije za koncesije Republike Srpske od 30.05.2008. godine, Ministarstva privrede, energetike i razvoja Republike Srpske od 10.03.2009. godine izvršen je prenos prava na koncesije sa Društva na preduzeće HE „Bistrica“ d.o.o. Foča.

U periodu od 2008 - 2017. godine, a na osnovu odluka Vlade Republike Srpske, Komisije za koncesije Republike Srpske i Skupštine akcionara Društva mijenjana je struktura vlasništva koncesionog preduzeća HE „Bistrica“ d.o.o. Foča.

Ugovorom o prenosu udjela OPU-1087 od 24.06.2019. godine koji je zaključen između Društva i Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ Matično preduzeće a.d. Trebinje – Zavisno preduzeće „Hidroelektrane na Drini“ a.d. Višegrad izvršen je prenos 10% udjela Društva u HE „Bistrica“ d.o.o. Foča uz naknadu od 2.076.800 KM.

Reprogram potraživanja od kupaca za isporučenu električnu energiju izvršen je na osnovu Odluke o provođenju četvrtog ciklusa reprograma potraživanja za utrošenu električnu energiju koju je donijela Vlada Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka 29.09.2011. godine. Tekuća dospijeća za 2020. godinu po ovom osnovu iznose 398.680 KM. Dugoročno reprogramirana potraživanja od kupaca su potcijenjena u iznosu od 75.014 KM, zbog toga što u okviru istih nisu evidentirane obračunate neplaćene kamate koje će biti otpisane nakon što kupac u cijelosti izmiri dug po ugovoru o reprogramu, što nije u skladu sa članom 47. stav (10) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst. Shodno navedenom, precijenjena su kratkoročna potraživanja u istom iznosu.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **dugoročno reprogramirana potraživanja evidentiraju shodno članu 47. stav (10) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst;**
- **korekcija greške koja se odnosi na evidentiranje nenaplaćene kamate u okviru reprogramiranih potraživanja izvrši shodno članu 81. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst i paragrafu 41 - 49 MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.**

Stambeni krediti su iskazani u iznosu od 94.579 KM i odnose se na kredite date radnicima na period od 5-25 godina, a prema ugovorima zaključenim prije stupanja na snagu Zakona o javnim preduzećima - prije 02.09.2004. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 75/04 i 78/11). Stupanjem na snagu navedenog zakona, odnosno članom 40. je definisano da nije dopušteno javnim preduzećima odobravanje kredita ili pozajmica zaposlenim ili drugim licima, što je po starom zakonu bilo moguće.

Odložena poreska sredstva su iskazana u iznosu od 148.831 KM u skladu sa paragrafom 34. MRS 12 – Porezi na dobitak. Smanjena su u odnosu na prošlu godinu za 2.849 KM.

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva su na dan 31.12.2019. godine iskazana u neto iznosu od 14.867.992 KM (bruto vrijednosti od 65.654.451 KM i ispravke vrijednosti od 50.786.459 KM). Odnose se na zalihe materijala, date avanse, kratkoročna potraživanja, plasmane i gotovinu.

Zalihe materijala su iskazane u neto iznosu od 2.585.717 KM (bruto vrijednosti od 3.271.200 KM i ispravke vrijednosti od 685.483 KM), a najvećim dijelom se odnose na zalihe (neto) materijala za izradu učinaka u skladištu (2.315.503 KM), rezervnih dijelova u skladištu (137.876 KM), alata, inventara i HTZ opreme u skladištu (114.061 KM) i goriva i maziva u skladištu (14.515 KM).

Prema članu 31. Pravilnika o računovodstvenim politikama, zalihe se mjere po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, odnosno neto prodajnoj vrijednosti ako je ona niža. Svaki ulaz na zalihe je evidentiran po fakturnoj cijeni (sa računa dobavljača), prilikom čega se cijena za preostale zalihe koriguje za efekte promjena cijene posljednjeg ulaza. Obračun izlaza (utroška) zaliha priznaje se po metodi prosječne ponderisane cijene shodno paragrafu 25. i 27. MRS 2 - Zalihe. Alat, inventar i drugi potrošni materijal se otpisuju prilikom izdavanja u upotrebu uz 100% otpis (priznaju se kao trošak u cijelosti).

Dati avansi su iskazani u neto iznosu od 56.948 KM (bruto vrijednosti od 133.275 KM i ispravke vrijednosti od 76.327 KM), a najvećim dijelom se odnose na date avanse u ranijem periodu (2006. godine) preduzeću „Feroelektro“ d.d. Sarajevo, koji je ispravljen u vrijednosti od 76.327 KM.

Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina su iskazani u neto iznosu od 12.225.327 KM (bruto vrijednosti od 62.249.976 KM i ispravke vrijednosti od 50.024.649 KM), a odnose se na kratkoročna potraživanja, kratkoročne finansijske plasmane, gotovinske ekvivalente i gotovinu i aktivna vremenska razgraničenja.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u neto iznosu od 10.246.125 KM (bruto vrijednosti od 59.872.094 KM i ispravke vrijednosti od 49.625.969 KM), a najvećim dijelom se odnose na potraživanja od kupaca – povezanih pravnih lica (573.024 KM), potraživanja od kupaca u zemlji (8.559.449 KM) i potraživanja iz specifičnih poslova (1.087.107 KM).

Potraživanja od kupaca – povezanih pravnih lica najvećim dijelom se odnose na potraživanja za distributivnu mrežarinu (552.903 KM) od Matičnog preduzeća.

Potraživanja od kupaca u zemlji u neto iznosu od 8.559.449 KM (bruto vrijednosti od 57.251.138 KM i ispravke vrijednosti od 48.691.689 KM) odnose se na potraživanja po osnovu isporučene električne energije krajnjim potrošačima sa obračunatom zateznom kamatom za neblagovremeno plaćanje računa za utrošenu električnu energiju i naknadama (naknada za usluge snabdijevanja i naknada za obnovljive izvore električne energije). Evidentiranje obračunate zatezne kamate u okviru potraživanja od kupaca umjesto u okviru potraživanja za kamatu od drugih subjekata nije u skladu sa članom 14. stav (3) i 16. stav (3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Društvo je u toku 2019.

godine, a i u ranijem periodu obračunavalo zateznu kamatu iznad visine glavnog duga po osnovu utrošene električne energije, što nije u skladu sa članom 6. Zakona o zateznoj kamati („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 61/18) i članom 45 d) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ – prečišćen tekst.

Rješenjem Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske o preduzimanju mjera nakon obavljene redovne nadzorne provjere od 23.01.2020. godine Društvu je naloženo da primijeni odredbe Zakona o zateznoj kamati i koriguje saldo kamate do visine duga po osnovu utrošene električne energije. Na osnovu prezentovane dokumentacije, utvrđeno je da su potraživanja od zateznih kamata u zemlji u 2019. godini i prihodi precijenjeni u iznosu od 472.571 KM za koliko je precijenjen i finansijski rezultat tekuće godine (tačke 6.1.1. i 6.1.3. izvještaja), a zbog istog načina obračuna zatezne kamate u ranijim godinama precijenjena su kratkoročna potraživanja i finansijski rezultat ranijih godina u iznosu od 3.175.706 KM (respektivno) - tačka 6.2.2.1. izvještaja).

Preporučuju se direktoru da obezbijedi da se:

- **obračunate zatezne kamate za neblagovremeno plaćanje računa za utrošenu električnu energiju evidentiraju u okviru potraživanja za kamatu od drugih subjekata shodno članu 16. stav (3) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike;**
- **zatezna kamata obračunava u visini glavnog duga po osnovu utrošene električne energije shodno članu 6. Zakona o zateznoj kamati i članu 45 d) Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ – prečišćen tekst.**

Društvo je analiziralo starosnu strukturu potraživanja i izvršilo ispravku vrijednosti potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci (u 2019. godini u iznosu od 1.220.391 KM). Na osnovu prezentovane dokumentacije (pomoćnih evidencija potraživanja od kupaca, ugovora, IOS-a, itd) utvrđeno je da je došlo do greške prilikom analize starosne strukture potraživanja i da su potraživanja od JZU Bolnica „Srbija“ Istočno Sarajevo više ispravljena za 519.648 KM (ispravka vrijednosti potraživanja izvršena je i u okviru reprogramiranih potraživanja i tekućih potraživanja), a za JZU Univerzitetska Bolnica Foča greškom je u okviru ispravke vrijednosti evidentirana kamata (75.014 KM) koja nije definisana ugovorom o reprogramu. Shodno navedenom, precijenjeni su rashodi po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja i ispravka vrijednosti potraživanja, a potcijenjena su potraživanja od kupaca i finansijski rezultat tekućeg perioda u iznosu od 594.663 KM (respektivno) - tačke 6.1.2. i 6.1.3. izvještaja.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se procjena naplativosti potraživanja vrši shodno članu 48. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst, a korekcija greške kod ispravke vrijednosti potraživanja izvrši shodno članu 81. Pravilnika o računovodstvenim politikama Mješovitog Holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“ - prečišćeni tekst i paragrafu 41 - 49 MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Ostala potraživanja iz specifičnih poslova od povezanih pravnih lica su iskazana u iznosu od 1.087.107 KM, a odnose se na potraživanja po osnovu prodate električne energije Matičnom preduzeću, a koja je proizvedena u MHE „Mesići Nova“ i MHE „Bogatići Nova“.

Kratkoročni finansijski plasmani su iskazani u neto iznosu od 11.586 KM (bruto vrijednosti od 410.266 KM i ispravke vrijednosti od 398.680 KM), a najvećim dijelom se odnose na tekuća dospijeca reprogramiranih potraživanja bruto i ispravke vrijednosti od 398.680 KM.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina su iskazani u iznosu od 1.870.526 KM. Transakcije sa novčanim sredstvima se obavljaju preko redovnih računa i računa preko kojih se vrši automatsko dnevno pražnjenje. Računi su otvoreni kod „NLB banka“ a.d. Banja Luka, „Nova banka“ a.d. Banja Luka, „Sberbank“ a.d. Banja Luka, „Unicredit banka“ a.d. Banja Luka, „Komercijalna banka“ a.d. Banja Luka i „Addiko bank“ a.d. Banja Luka.

Aktivna vremenska razgraničenja su na dan 31.12.2019. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 517.337 KM, dok su u Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine iskazana u iznosu od 97.090 KM, što je manje za 420.247 KM. Iznos od 420.247 KM se odnosi na uplaćene avanse za električnu energiju (decembar 2019. godine) koji su stornirani 03.01.2020. godine (tačke 6. i 6.2.2.3. izvještaja).

6.2.2. Pasiva

Poslovna pasiva iskazana je u iznosu od 149.425.733 KM, a odnosi se na kapital, rezervisanja, odložene poreske obaveze, razgraničene prihode i obaveze.

6.2.2.1. Kapital

Kapital je na dan 31.12.2019. godine iskazan u ukupnom iznosu od 83.175.736 KM i čine ga osnovni kapital, rezerve, revalorizacione rezerve i neraspoređeni dobitak.

Osnovni kapital je iskazan u iznosu od 15.795.899 KM, a čini ga akcijski kapital u vlasništvu Mješovitog holdinga „Elektroprivreda Republike Srpske“, Matično preduzeće a.d. Trebinje 65%, ostalih akcionara 20%, PREF-a Republike Srpske a.d. Banja Luka 10% i Fonda za restituciju a.d. Banja Luka 5%.

Društvo je u svojim poslovnim knjigama na dan 31.12.2019. godine iskazalo istu ukupnu vrijednost akcijskog kapitala prema rješenju o registraciji Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu i Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske u iznosu od 15.795.899 KM.

Rezerve čine zakonske i statutarne rezerve. Zakonske rezerve su iskazane u iznosu od 166.388 KM u skladu sa članom 231. Zakona o privrednim društvima, odnosno članom 36. Zakona o javnim preduzećima.

Statutarne rezerve iskazane su u iznosu od 8.645.789 KM, a najvećim dijelom od 8.642.637 KM se odnose na rezerve nastale prenosom sa revalorizacionih rezervi nastalih po osnovu revalorizacije kapitala u ranijem periodu (do 31.12.2000. godine). Dopisom Matičnog preduzeća od 01.12.2009. godine dat je prijedlog da se iznos od 8.642.637 KM sa ostalog kapitala preknjiži na druge rezerve, a radi sticanja osnovnih uslova za pokretanje procedure povećanja akcijskog kapitala. Članom 231. stav (1) Zakona o privrednim društvima definisano je da rezerve akcionarskog društva čine zakonske rezerve, rezerve kapitala, statutarne i druge rezerve, a stavom (6) je definisano da akcionarsko društvo može svojim osnivačkim aktom propisati statutarne rezerve, njihovu visinu i namjene za koje se mogu koristiti, te da se u statutarne rezerve mogu unositi samo iznosi koji potiču iz dobiti akcionarskog društva. Takođe, članom 94. Statuta Društva definisano je da se mogu formirati statutarne rezerve u koje se unose iznosi koji potiču iz dobiti akcionarskog društva. Shodno navedenom, evidentiranje revalorizacije kapitala u okviru statutarne rezervi umjesto u okviru ostalih rezervi nije u skladu sa članom 24. stav (5) i (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se rezerve nastale po osnovu revalorizacije kapitala iz ranijeg perioda evidentiraju u okviru ostalih rezervi, shodno članu 24. stav (6) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Revalorizacione rezerve iskazane su u iznosu od 33.770.759 KM, a odnose se na pozitivne efekte procjene vrijednosti nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih sredstava izvršenih u ranijem periodu (posljednja procjena je bila u 2015. godini). Promjene po osnovu umanjnja revalorizacionih rezervi u iznosu od 1.939.145 KM nisu objelodanjene (tačka 6.6. izvještaja).

Neraspoređeni dobitak iskazan je u iznosu od 24.796.901 KM. Neraspoređeni dobitak tekuće godine evidentiran je u iznosu od 529.420 KM i neraspoređeni dobitak ranijih godina u iznosu od 24.267.481 KM. Po nalazu revizije neraspoređeni dobitak tekuće godine treba korigovati na više za 165.769 KM (tačka 6.1.3. izvještaja), a neraspoređeni dobitak ranijih godina treba umanjiti za 3.226.714 KM jer su potraživanja po osnovu obračunate zatezne kamate precijenjena (3.175.706 KM) i obaveze nisu priznate na obračunskoj osnovi (51.008 KM).

Neraspoređeni dobitak ranijih godina najvećim dijelom je nastao kao rezultat ukidanja revalorizacionih rezervi po osnovu amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih sredstava za 2019. godinu i ranije godine, kao i po osnovu priznavanja neamortizovanih revalorizacionih rezervi pojedinih imovinskih dijelova nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih sredstava koja su u toku 2019. godine (45.404 KM) ili ranijih godina rashodovana.

Društvo je u 2019. godini, kao i prethodnih godina, izvršilo prenos ranije ostvarenih pozitivnih efekata revalorizacije za iznos obračunate amortizacije stalnih sredstava (kontinuirani) u iznosu od 1.893.741 KM u korist neraspoređenog dobitka ranijih godina umjesto neraspoređenog dobitka tekuće godine, što nije u skladu sa članom 25. stav (2) tačka 4) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.2.2. Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi

Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihodi su na dan 31.12.2019. godine iskazani u iznosu od 17.623.187 KM.

Rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenih su iskazana u iznosu od 754.150 KM i odnose se na sadašnju vrijednost akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade obračunatih u skladu sa MRS 19 – Primanja zaposlenih. Pomenuta rezervisanja utvrđena su na osnovu obračuna i izvještaja ovlašćenog aktuara na dan 31.12.2019. godine.

Odložene poreske obaveze su iskazane u iznosu od 5.493.409 KM. Ove obaveze su nastale kao posljedica različitog obračuna amortizacije u računovodstvene i poreske svrhe. Prilikom obračuna privremenih razlika Društvo koristi stope obračuna amortizacije u računovodstvene svrhe utvrđene na osnovu procjene vijeka trajanja pojedinih sredstava (procjene od strane ovlašćenih procjenjivača koje se vrše svakih četiri do pet godina) i stope amortizacije u poreske svrhe utvrđene u Pravilniku o amortizaciji stalnih sredstava u poreske svrhe („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 96/17).

Razgraničeni prihodi i primljene donacije su iskazani u iznosu od 10.831.123 KM, a odnose se na donirana sredstva u investicije u toku, priključke, mjerne ormare, materijal do aktivacije, itd. U toku 2019. godine Društvo je primilo donacije u iznosu od 1.651.944 KM, a najvećim dijelom se odnose na primljenu opremu po zapisnicima o izvršenom utvrđivanju vrijednosti priključnog voda, mjernog mjesta i mjerno razvodnih ormara i sl. čija je izgradnja od strane investitora ustupljena Društvu. U skladu sa članom 13. Pravilnika o računovodstvenim politikama, nekretnine, postrojenja i oprema primljeni bez naknade iskazuju se kao razgraničeni prihod koji se priznaje kao prihod na sistematskoj i racionalnoj osnovi tokom korisnog vijeka trajanja sredstava.

Ostala dugoročna rezervisanja su iskazana u iznosu od 544.505 KM, a odnose se na razgraničene prihode po osnovu državnih donacija (520.390 KM) i rezervisanja po osnovu sudskih sporova (24.115 KM).

Društvo je izvršilo priznavanje dugoročnih obaveza po fer vrijednosti, a razliku između vrijednosti obaveza prema ugovorenim uslovima i njihove fer vrijednosti priznalo kao razgraničeni prihod od državnih donacija (520.390 KM) u skladu sa paragrafima 10A, 12, 17 i 24 MRS 20 – Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanje državne pomoći. Društvo je obezbijedilo povoljnije uslove finansiranja od inostranih kreditora isključivo iz razloga državne ili entitetske garancije za vraćanje ovih kreditnih obaveza u ime Društva. Navedeni iznos je evidentiran u okviru ostalih dugoročnih rezervisanja umjesto u okviru razgraničenih prihoda i primljenih donacija, što nije u skladu sa članom 28. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se evidentiranje razgraničenih prihoda po osnovu državnih davanja vrši shodno članu 28. stav (8) Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.2.2.3. Obaveze

Ukupne obaveze su na dan 31.12.2019. godine iskazane u iznosu od 48.626.810 KM, a odnose se na dugoročne obaveze (22.940.523 KM) i kratkoročne obaveze (25.686.287 KM).

Dugoročne obaveze se odnose na obaveze prema povezanim pravnim licima (Matičnom preduzeću) i dugoročne kredite.

Dugoročne obaveze prema Matičnom preduzeću su iskazane u iznosu od 3.618.182 KM (bez tekućih dospjeća za 2020. godinu – kratkoročni dio obaveze), a odnose se na reprogramirane obaveze po osnovu zadržanih sredstava od naplaćene električne energije sa 31.12.2018. godine (2.342.026 KM), naknade za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju i preuzetu električnu energiju u sistemu podsticaja sa 31.03.2019. godine (1.276.156 KM) – tačka 3. izvještaja.

Ugovorom o reprogramu duga po osnovu zadržanih sredstava na dan 31.12.2018. godine koji je zaključen 01.04.2019. godine između Matičnog preduzeća i Društva definisan je iznos ukupnog duga od 3.603.117 KM i rok izmirenja od 60 mjeseci. Sa 31.12.2019. godine izmiren je dug u iznosu od 480.416 KM.

Ugovorom o reprogramu duga po osnovu naknade za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju i preuzete energije iz sistema podsticaja koji je zaključen 26.04.2019. godine između Matičnog preduzeća (u svojstvu Operatora sistema podsticaja) i Društva definisan je iznos ukupnog duga od 2.871.353 KM i rok izmirenja od 36 mjeseci. Sa 31.12.2019. godine izmiren je dug u iznosu od 634.797 KM.

Dugoročni krediti su iskazani u iznosu od 19.322.341 KM, a odnose se na dugoročne kredite u zemlji (14.225.768 KM) i dugoročne kredite u inostranstvu (5.096.573 KM).

Dugoročni krediti u zemlji se odnose na obaveze po osnovu kredita od „Addiko bank“ a.d. Banja Luka, koji je iskorišćen za izgradnju MHE „Bogatići Nova“. Kredit je odobren u iznosu od 17.108.916 KM.

Instrument obezbjeđenja urednog izvršenja svih obaveza iz ugovora su 20 bjanko ovjerenih i potpisanih mjenica, sa klauzulom bez protesta. Društvo po osnovu navedenih mjenica odgovara svom svojom imovinom za obaveze po ugovoru (član 7. ugovora o dugoročnom kreditu). Na osnovni ugovor o dugoročnom kreditu zaključena su tri Aneksa ugovora kojim se, uz postojeće uvode i dodatna obezbjeđenja, a koja se odnose na

založno pravo prvog reda na pokretnim stvarima – dijelu osnovnih sredstava (postrojenje MHE „Mesići Nova“), procijenjene vrijednosti 5.495.423 KM (Aneks 1), založno pravo na pokretnim stvarima – oprema, procijenjene vrijednosti 10.007.668 KM bez PDV-a (Aneks 2), založno pravo na potraživanjima koja Društvo ima po osnovu Ugovora o obaveznom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni za proizvodnju iz obnovljivih izvora od 23.01.2019. godine (MHE „Bogatići Nova“). Predmet otkupa i podsticaja je 72% neto isporučene električne energije u distributivnu mrežu – 72% od 29.189.976 kWh (Aneks 3) – tačka 6.2.3. izvještaja.

Dugoročni krediti u inostranstvu se odnose na obaveze po osnovu dugoročnih kredita od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD 35806), po Projektu obnove elektrodistribucije u Bosni i Hercegovini (215.753 KM), Kreditnog zavoda za obnovu, Frankfurt na Majni (KfW) po Projektu SCADA sistem za distribuciju električne energije (1.024.764 KM) i Evropske investicione banke (EIB 23871) u iznosu od 3.856.084 KM.

Kratkoročne obaveze su iskazane u ukupnom iznosu od 25.686.287 KM, a odnose se na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze iz poslovanja, obaveze iz specifičnih poslova, obaveze za zarade i naknade zarada, druge obaveze, obaveze za PDV, obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine, obaveze za porez na dobitak, pasivna vremenska razgraničenja i kratkoročna rezervisanja.

Kratkoročne finansijske obaveze su iskazane u ukupnom iznosu od 4.735.513 KM, a odnose se na tekuća dospijeca dugoročnih kredita (2.781.666 KM), dospijeca reprogramiranih obaveza prema Matičnom preduzeću za zadržana sredstva, naknade za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju i preuzetu električnu energiju u sistemu podsticaja (1.741.074 KM) i reprogramiranih obaveza po osnovu poreskog duga po Rješenju Ministarstva finansija Republike Srpske od 26.07.2019. godine (212.774 KM).

Tekuća dospijeca dugoročnih kredita odnose se na dio dugoročnih obaveza koji dospijeva za plaćenje do godinu dana po osnovu kredita u zemlji (3.959.576 KM) i ino kredita (775.937 KM). Krediti u zemlji odnose se na tekuće dospijeca kredita kod „Addiko bank“ a.d. Banja Luka (1.348.707 KM) i „Sberbank“ a.d. Banja Luka (657.022 KM), dok tekuće dospijeca kredita u inostranstvu čine obaveze prema Svjetskoj banci (3.732 KM), EBRD-u (481.094 KM) i EIB-u (291.111 KM).

Kredit od „Sberbank“ a.d. Banja Luka odobren je u iznosu od 5.850.000 KM i korišćen je radi finansiranja izgradnje MHE „Mesići Nova“. Datum dospijeca posljednje rate je 02.07.2020. godine pa je na dan 31.12.2019. godine za navedeni kredit iskazana kratkoročna obaveza (tekuće dospijeca), u iznosu od 657.022 KM.

Rješenjem Ministarstva finansija Republike Srpske o odgodi plaćanja poreskog duga odobreno je odgođeno plaćanje poreskog duga po osnovu javnih prihoda na period od 12 mjeseci u ukupnom iznosu od 364.755 KM, od čega se na glavni dug odnosi 103.413 KM (porez na dobit, doprinos za lica sa invaliditetom, poseban doprinos za solidarnost, komunalna taksa na firmu, naknada korišćenja prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije i naknada za korišćenje elektroenergetskih objekata) i obračunatu zateznu kamatu za neblagovremeno plaćanje obaveza (261.343 KM). U toku 2019. godine izmirene su obaveze u iznosu od 151.981 KM.

Obaveze iz poslovanja su iskazane u ukupnom iznosu od 18.213.509 KM, a najvećim dijelom se odnose na obaveze prema dobavljačima – povezana pravna lica (16.566.542 KM), dobavljačima u zemlji (1.301.570 KM) i dobavljačima u inostranstvu (326.377 KM). Obaveze prema dobavljačima – povezana pravna lica najvećim dijelom se odnose na obaveze prema Matičnom preduzeću za preuzetu električnu energiju i prenesene troškove (16.564.263 KM). Iste su potvrđene Zapisnikom o usaglašavanju obaveza i potraživanja na dan 31.12.2019. godine između Matičnog preduzeća i Društva.

Obaveze iz specifičnih poslova su iskazane u iznosu od 451.924 KM, a odnose se na obaveze po osnovu opštih i zajedničkih poslova koje Matično preduzeće obavlja u ime svih članica holdinga i obaveze po osnovu pripadajućih troškova debalansa.

Obaveze za zarade i naknade zarada su iskazane u ukupnom iznosu od 1.290.941 KM, a odnose se na obaveze za plate zaposlenih za decembar 2019. godine (638.858 KM), poreze na zarade i naknade zarada (67.036 KM), doprinose na zarade i naknade zarada (508.026 KM), naknadu za rođenje djeteta (1.051 KM) i obaveze za poreze i doprinose na ostala lična primanja (75.970 KM).

Druge obaveze su iskazane u iznosu od 44.924 KM, a najvećim dijelom se odnose na obaveze za donacije koje su odobrene iz dobiti (18.016 KM), članovima nadzornog odbora i odbora za reviziju (4.350 KM), za članarine poslovnim i drugim udruženjima (15.327 KM).

Obaveze za PDV su iskazane u iznosu od 263.323 KM, a odnose se na obaveze za plaćanje PDV-a po osnovu razlike između obračunatog i akontacionog PDV-a. Društvo nije evidentiralo sve obaveze (račune dobavljača) zbog čega je na dan bilansiranja potcijenjen iskazani ulazni PDV u iznosu od 15.020 KM, a obaveze za uplatu PDV su za isti iznos precijenjene (tačka 6.2.1.1. izvještaja).

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine su iskazane u iznosu od 85.232 KM, a odnose se najvećim dijelom na obaveze po osnovu naknada za šume i protivpožarnu zaštitu (25.981 KM), koncesione naknade (35.009 KM) i naknade sindikatu (12.402 KM). Ove obaveze su na dan bilansiranja potcijenjene za iznos od 7.331 KM, jer Društvo nije blagovremeno izvršilo obračun posebnog doprinosa za solidarnost u visini 5% od cijene kupljenih službenih vozila. U toku revizije izvršen je obračun i uplata posebnog doprinosa za solidarnost (tačka 6.1.2. izvještaja).

Obaveze za porez na dobitak su iskazane u iznosu od 63.951 KM.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.2. i 6.2.1.1. izvještaja, obaveze prema dobavljačima nisu u potpunosti iskazane na obračunskoj osnovi, zbog čega su na dan bilansiranja potcijenjene u najmanjem iznosu od 110.709 KM, što nije u skladu sa paragrafom 27 MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Navedene obaveze su evidentirane u januaru 2020. godine.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se obaveze priznaju na obračunskoj osnovi shodno paragrafu 27 MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

Pasivna vremenska razgraničenja i kratkoročna rezervisanja su na dan 31.12.2019. godine u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 957.217 KM, dok su u Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine iskazana u iznosu od 536.970 KM, što je manje za 420.247 KM. Iznos od 420.247 KM se odnosi na uplaćene avanse za električnu energiju (decembar 2019. godine) koji su stornirani 03.01.2020. godine (tačke 6. i 6.2.1.2. izvještaja).

6.2.3. Vanbilansna evidencija

U Bilansu stanja na dan 31.12.2019. godine iskazana je vanbilansna aktiva/pasiva u iznosu od 26.188.293 KM, a odnosi se na primljene garancije od dobavljača u postupcima javnih nabavki (897.313 KM), zemljište, građevinske objekte i opremu koja se nalazi na području Federacije BiH (14.399.768 KM), stanove koji su bili u vlasništvu Društva, a otkupljeni su od strane radnika (2.188.321 KM) i obaveza prema Matičnom preduzeću sa 31.12.2004. godine koje su shodno članu 45 a) stav (5) Pravilnika o računovodstvenim politikama evidentirane u iznosu od 8.218.359 KM.

Vanbilansna evidencija nije iskazana u skladu sa članom 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, jer nisu iskazane vrijednosti upisanih, založnih prava na pokretnim stvarima (procijenjene vrijednosti 15.503.091 KM) i potraživanjima koja Društvo ima po

osnovu Ugovora o obaveznom otkupu električne energije po garantovanoj otkupnoj cijeni za proizvodnju iz obnovljivih izvora od 23.01.2019. godine (MHE „Bogatići Nova“), preuzete mjenice kao instrument obezbjeđenja reprogramiranih potraživanja, date mjenice kao instrument obezbjeđenja dugoročnih kredita, a iskazani su bankarske garancije za ozbiljnost ponude kojima je istekao rok važnosti (38.250 KM) i stanovi koji nisu u njihovom vlasništvu jer su otkupljeni (2.188.321 KM).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se vanbilansna evidencija iskazuje shodno članu 62. i 63. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu tokova gotovine na dan 31.12.2019. godine iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 58.384.368 KM i odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 54.344.173 KM, što je za rezultat imalo neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 4.040.195 KM.

Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja iskazani su u iznosu od 2.211.775 KM, a odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 2.118.110 KM, što je za rezultat imalo neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 93.665 KM.

Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja nije iskazan, dok je odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazan u iznosu od 4.115.353 KM, što je za rezultat imalo neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 4.115.353 KM.

Neto priliv gotovine iskazan je u iznosu od 18.507 KM, gotovina na početku obračunskog perioda iskazana je u iznosu od 1.852.019 KM, a gotovina na kraju obračunskog perioda u iznosu od 1.870.526 KM, što odgovara gotovini iskazanoj u Bilansu stanja.

U okviru odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani su odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja koji se odnose na otplatu glavnice po osnovu dugoročnih ino kredita u iznosu od 706.213 KM, što nije u skladu sa članom 11. i 17. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se Bilans tokova gotovine sastavlja shodno članu 11. i 17. Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike i MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je da su finansijski izvještaji sastavljeni pod pretpostavkom da će Društvo nastaviti svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Takođe je objelodanjeno, da je Društvo za godinu koja se završava 31.12.2019. godine iskazalo veće kratkoročne obaveze od obrtne imovine i da uprava Društva smatra da će uz kontinuiranu finansijsku podršku Matičnog preduzeća prevazići trenutne teškoće u poslovanju.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema pismenoj informaciji za potrebe revizije dobijenoj od Društva na dan 31.12.2019. godine ukupna vrijednost potencijalnih šteta po osnovu 26 sudskih sporova koji se vode protiv Društva iznosi 292.364 KM, bez efekata zateznih kamata. Istovremeno po osnovu nenaplaćenih potraživanja za isporučenu električnu energiju Društvo vodi 174 sudska spora protiv drugih lica (fizička i pravna lica) vrijednosti 238.445 KM.

Sudski sporovi koji se vode protiv Društva odnose se na tužbu po osnovu RTV pretplate, naknadu štete i tri spora iz radnog odnosa.

U napomenama uz finansijske izvještaje Društvo je objelodanilo informaciju o potencijalnim obavezama po osnovu sudskih sporova koji su pokrenuti u 2019. godini (101.382 KM), što ne predstavlja potpunu informaciju o ukupnoj vrijednosti potencijalnih obaveza po osnovu sudskih sporova aktivnih na dan 31.12.2019. godine, jer je utvrđeno da vrijednost istih iznosi 292.264 KM. Navedeno nije u skladu sa zahtjevima paragrafa 86 MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (tačka 6.6. izvještaja).

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje sačinjene su Napomene, koje pružaju neophodne opšte podatke o Društvu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama. Međutim, u Napomenama nisu izvršena detaljna obrazloženja koja se odnose na:

- značajne promjene u toku godine kao i odstupanja u odnosu na prethodnu godinu shodno zahtjevima paragrafa 112 (c) MRS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja;
- u Napomenama se objašnjavaju razgraničeni prihodi i primljene donacije, a u Bilansu stanja iznos koji se objašnjava je u okviru ostalih dugoročnih rezervisanja (po osnovu državnih donacija – svođenje kredita na fer vrijednost);
- sudske sporove shodno zahtjevima paragrafa 86 MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (tačka 6.5. izvještaja);
- promjene na revalorizacionim rezervama koje su nastale u periodu izvještavanja, shodno zahtjevima paragrafa 77 tačke (e) i (f) MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (tačka 6.2.2.1. izvještaja).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije shodno zahtjevima MRS.

Revizijski tim

Nevenka Luburić, s.r.

Mr Danijela Tepić, s.r.

Dragan Zjajić, s.r.